

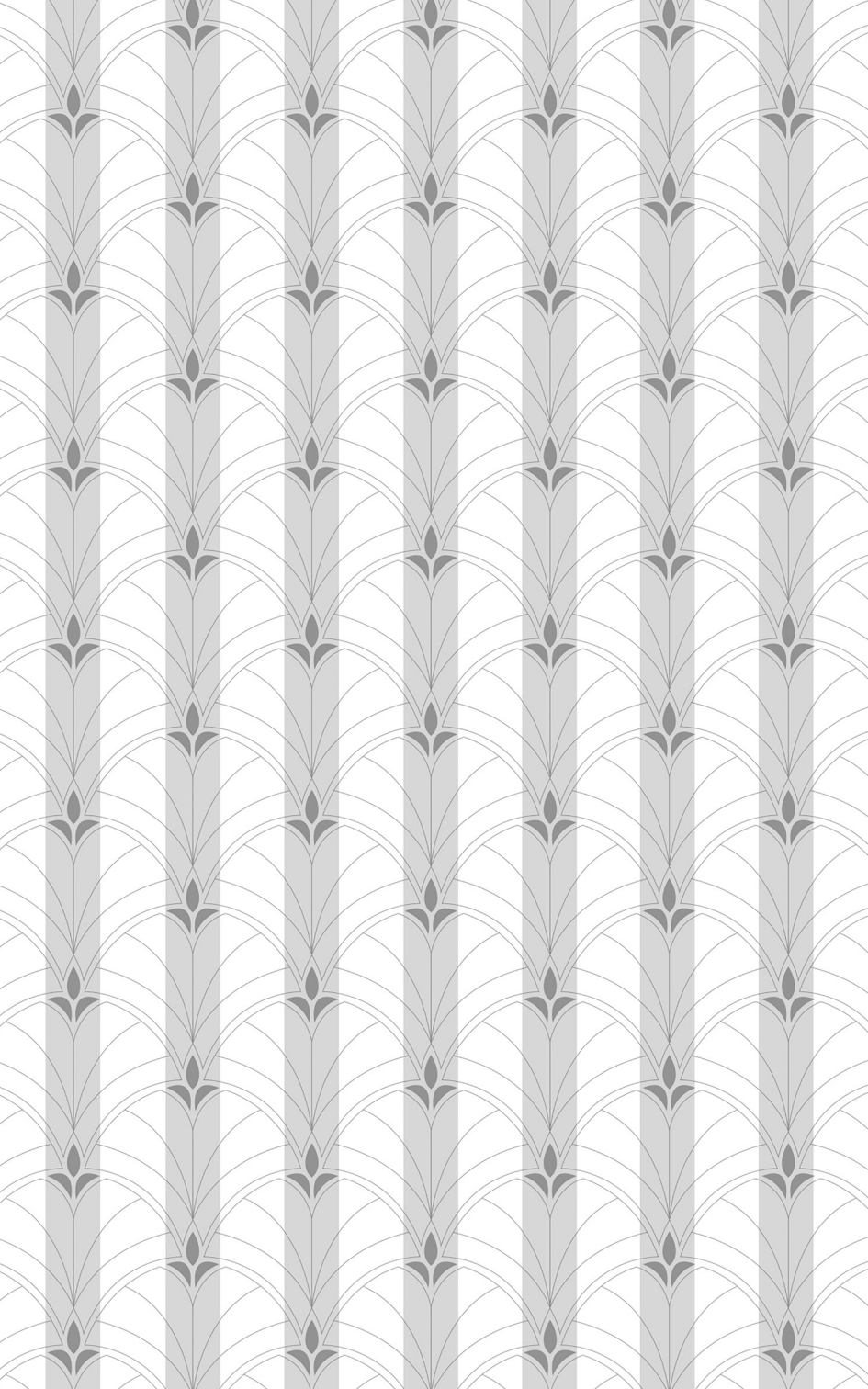
NESMRTELNÝ PRÍBEH LÁSKY V NOVOM PREKLADE

JANE AUSTEN
PÝCHA
— A —
PREDSUDOK

IKAR

PÝCHA
— A —
PREDSUDOK

JANE AUSTEN
PÝCHA
— A —
PREDSUDOK

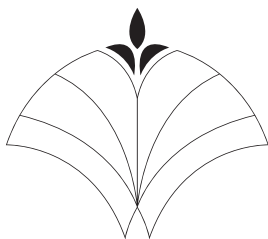
Preložila Danka Jacečková

IKAR

Translation © 2022 by Danka Jacečková
Jacket design © 2022 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8288-9

PRVÁ KNIHA

PRVÁ KAPITOLA

Je všeobecne uznávaná pravda, že slobodný a dobre zabezpečený muž nevyhnutne potrebuje manželku. Tento princíp sa v zmýšľaní rodín zakorenil veľmi hlboko. Aj keď majú len hmlistú či skôr žiadnu predstavu o pocitoch a názoroch takéhoto muža, stačí, že sa v ich blízkosti objaví prvý raz a automaticky sa stane nárokovateľným vlastníctvom niektorej z dcér.

„Drahý pán Bennet,“ obrátila sa jedného dňa pani Bennetová k svojmu manželovi, „už ste počuli tú novinu, že panstvo Netherfieldovcov sa konečne dočká prenájmu?“

„Skutočne?“ ozval sa pán Bennet bez väčšieho záujmu.

„Veru tak, práve mi to prezradila pani Longová,“ pokračovala pani Bennetová vzrušene.

Pán Bennet tento fakt nekomentoval.

„Vari vás nezaujíma, kto si ho prenajal?“ nástojila pani Bennetová netrpezlivo.

„Moja drahá, horíte nedočkavosťou, aby ste mi to prezradili, a ja si vás bez námietok vypočujem.“

Pani Bennetovej to stačilo a horlivo pokračovala.

„Nuž teda, môj drahý, mali by ste vedieť, že podľa pani Longovej si panstvo prenajme nesmierne bohatý mladý muž zo severného Anglicka. V pondelok si ho prišiel poobzerať na kočiari so štvorzáprahom a vraj ho tak nadchlo, že sa s pánom Morrisom dohodol takmer ihneď. Mal by sa nastahovať ešte pred sviatkom svätého Michala a niektorí sluhovia údajne prídu už koncom budúceho týždňa!“

„Ako sa volá?“

„Bingley.“

„Je ženatý alebo slobodný?“

„Och, drahý priateľu, je slobodný. Slobodný a veľmi bohatý, s ročnou rentou štyri či päť tisícok! Kolké šťastie pre naše dcéry!“

„Ako to myslíte, drahá? Čo s tým majú dočinenia ony?“

„Ale, pán Bennet, ako môžete byť taký protivný a nechápavý? Hádám je vám jasné, že v hlave nosím jediná vec: oženiť ho s niektorou z nich!“

„Aha, tak preto sa tu plánuje usadiť.“

„Plánuje? To nemyslíte vážne! Ako to vôbec môžete vysloviť? V každom prípade, je šanca, že by sa mu niektorá mohla zapáčiť, a preto ho musíme bez otáľania navštíviť. Naozaj neviem, kde by našiel niekoho lepšieho,“ rozmýšľala pani Bennetová nahlas.

„Nevidím najmenší dôvod, aby som tam chodil. Môžete za ním zájsť vy s dievčatami alebo ich tam rovno poslať samy. To by bolo asi najlepšie. Ste rovnako krásna ako ktorákoľvek z nich, preto hrozí riziko, že pán Bingley by sa mohol napokon zalúbiť do vás!“

„Priveľmi mi lichoťíte, drahý. Kedysi som možno bývala krásavica, no dnes už si nemyslím, že som niečím výnimočná. Keď má žena päť dcér na vydaj, neprináleží jej zaoberať sa vlastným pôvabom.“

„V podobných prípadoch býva skôr vzácnosťou, ak jej nejaký ešte zostane...“

„V každom prípade, drahý manžel, je nevyhnutné, aby ste sa čo najskôr vybrali k pánu Bingleymu a pekne ho privítali.“

„S tým nepočítajte.“

„Pán Bennet, zaprisahávam vás, myslíte na svoje dcéry!“

Len si predstavte, aká by to pre niektorú z nich mohla byť partia. Sir William s lady Lucasovou sa rozhodli navštíviť pána Bingleyho práve z tohto dôvodu. A pritom sa o nich vie, že prišielcov nikdy nenavštevujú! Nedá sa nič robiť, drahý môj, musíte zájsť do Netherfieldu, či sa vám chce, alebo nie. Ak to neurobíte, nemôžeme tam ísť ani my.“

„Priveľmi si potrpíte na dekórum. Pán Bingley vás zaisť veľmi rád privíta. Pripravím vám krátky sprievodný list, v ktorom ho srdečne ubezpečím, že si môže vybrať ktorékoľvek z dievčat, hoci ja osobne by som stratil slovko najmä za svoju malú Lizzy.“

„Neželám si, aby ste niečo také urobili! Lizzy nie je o nič lepšia než ostatné dievčatá. Naopak, ani spolovice nie je taká pekná ako Jane a ani zďaleka taká dobromyseľná ako Lydia. No vy ste ju vždy uprednostňovali.“

„Ani jedna z nich nemá veľmi čo ponúknuť,“ odvetil pán Bennet, „sú hlúpe a nevychované ako všetky mladé dievčatá, zato Lizzy je predsa len o niečo bystrejšia než jej sestry.“

„Pán Bennet, ako môžete osočovať vlastné deti?! Teší vás, že ma môžete takto sužovať. Nemáte ani štipku zľutovania s mojimi úbohými nervami!“

„Mýlite sa, moja drahá. Vaše nervy plne rešpektujem. Sú to moji dávni priatelia, taktne mi ich pripomínate už dobrých dvadsať rokov.“

„Ach, nemáte ani potuchy, čo ma trápi.“

„Nuž, dúfam, že to prežijete, aby ste na vlastné oči videli, ako sa do susedstva prisťahuje ešte mnoho mladých mužov so štyrmi tisíckami výnosov ročne.“

„Aj tak by to bolo zbytočné. Keby ich prišlo hoci aj dvadsať, nenavštívili by ste ani jedného z nich.“

„Môžete sa spoľahnúť, moja drahá, že keď ich príde dvadsať, navštívim ich všetkých.“

Pán Bennet v sebe ukrýval zvláštnu zmes brisknosti, sarkastického humoru, rezervovanosti a vrtochov, pre ktoré ho manželka ani po dvadsiatich troch rokoch spoločného života celkom nechápala. Jej zmýšľanie bolo omnoho menej komplikované. Vyznačovala sa len priemernou inteligenciou, chabým rozhľadom a náladovosťou. Keď bola nespokojná, vždy sa sťažovala na slabé nervy. Jej životným cieľom bolo dostať všetky dcéry pod čepiec a útechu nachádzala v návštevách a klebetení.

DRUHÁ KAPITOLA

Pán Bennet bol jedným z prvých, ktorí sa ohlásili u pána Bingleyho. Plánoval to už od jeho príchodu, hoci až do poslednej chvíle presviedčal manželku, že za ním nepôjde. Dozvedela sa o tom večer po návšteve, keď pán Bennet pozoroval druhorodenú dcéru pri zdobení klobúka a znenazdajky utrúsil: „Dúfam, že sa v ňom budeš pánovi Bingleymu páčiť, Lizzy.“

„Nemáme ako zistiť, čo sa pánovi Bingleymu páči, keďže ho nenavštívime,“ poznamenala pani Bennetová rozčúlene.

„Mama, zabúdate, že sa s ním stretne na spoločenských udalostiach a pani Longová súhlasila, že nás predstaví,“ namietla Elizabeth.

„Neverím, že to pani Longová urobí. Má predsa dve netere. Je to sebecká, pokrytecká žena a nemám o nej ktovieakú mienku.“

„Ani ja,“ ozval sa pán Bennet. „Som rád, že sa na ňu v tejto záležitosti nemienite spoliehať.“

Pani Bennetová sa neobťažovala odpovedať, nedokázala sa však ovládnuť a pokarhala jednu z dcér: „Preboha, Kitty, veď už toľko nekašli! Ber ohľad na moje nervy, mám ich z teba doslova na franforce.“

„Kitty kašle veľmi neslušne a vo veľmi nevhodných chvíľach,“ utrúsil otec.

„Ale ja predsa nekašlem pre zábavu,“ ohradila sa Kitty urazene a obrátila sa k sestre. „Lizzy, kedy sa chystá najbližší ples?“

„Od zajtra o dva týždne.“

„Veru tak,“ zvolala matka, „a pani Longová sa vracia iba jeden deň predtým, takže nás pánovi Bingleymu nebude môcť predstaviť, pretože ho sama ešte nebude poznať.“

„V tom prípade, moja drahá, budete mať pred svojou priateľkou výhodu a predstavíte ho vy jej.“

„To je nemožné, pán Bennet, celkom nemožné, veď ho sama nepoznám. Ako ma môžete takto podpichovať?“

„Ctím si vašu obozretnosť. Dvojtýždňová známosť je dozaista prikrátka na to, aby človek niekoho skutočne spoznal. Ak však neurobíme prvý krok my, príležitosť určite využije niekto druhý. Koniec koncov aj pani Longová a jej netere majú rovnaké právo ísť za svojim šťastím. A keďže vy jej pána Bingleyho odmietate predstaviť, určite bude považovať za pozorné, ak sa tejto úlohy zhostím ja.“

Dievčatá sa neveriacky dívali na otca a pani Bennetová v úžase opakovala: „Nezmysel, holý nezmysel!“

„Čo majú znamenať tie dôrazné odmietavé slová?“ zvolal pán Bennet. „Považujete vari akt zoznámenia a dôležitosti, ktorá sa mu pripisuje, za nezmysel? V tomto ohľade s vami nemôžem celkom súhlasiť. Čo na to hovoríš, Mary? Si uvážlivá mladá dáma, viem, že čítaš objemné knihy a robíš si výpisky.“

Mary túžila povedať niečo múdre, nič jej však nenapadlo.

„Kým si Mary usporiada myšlienky, vráťme sa k pánovi Bingleymu,“ pokračoval pán Bennet.

„Pána Bingleyho mám plné zuby!“ vykrikla jeho manželka.

„Nuž, tieto slová počujem veľmi nerád. Škoda, že ste mi to nepovedali skôr. Keby som to bol vedel dnes ráno, nebol by som za ním šiel. Veľmi nešťastná situácia, no keďže som ho už navštívil, zoznámeniu sa zrejme nevyhneme.“

Dámy premohlo ohromenie presne podľa otcovho gusta. Pani Bennetová bola najhlučnejšia, hoci po opadnutí prvej vlny nadšenia vehementne vyhlasovala, že takéto rozuzlenie vlastne čakala.

„Bolo to od vás milé, drahý pán Bennet. Vedela som, že napokon ma poslúchnete. Bola som presvedčená, že máte svoje dcéry priveľmi rád na to, aby ste si dali ujsť takúto príležitosť. Som nesmierne spokojná. To sa vám teda podarilo – vybrať sa na návštevu ráno a ani sa o tom nezmieniť.“

„Nuž, Kitty, teraz už môžeš kašľať, koľko vládzeš,“ poznamenal pán Bennet a odišiel z miestnosti unavený nadšením svojej manželky.

„Dievčatá, máte úžasného otca!“ zvolala pani Bennetová, len čo sa za ním zavreli dvere. „Neviem, či mu vôbec dokážete dostatočne poďakovať za dobrotu, alebo aj mne, ak mám povedať pravdu. V našom veku už nie je veľmi príjemné každý deň sa s niekým zoznamovať, ale čo by sme kvôli vám neurobili... Lydia, srdiečko, si síce najmladšia, no trúfam si povedať, že na najbližšom plese si zatancuješ s pánom Bingleym.“

„Och!“ ozvala sa Lýdia odhodlane. „Neobávam sa toho. Som najmladšia, ale aj najvyššia.“

Po zvyšok večera sa dohadovali, kedy pán Bingley odplatí návštevu pánovi Bennetovi a ako dlho by asi mali počkať, kým ho pozvú na večeru.

TRETIA KAPITOLA

Napriek výsluchu, ktorému pani Bennetová s výdatnou pomocou svojich piatich dcér podrobila manžela, sa jej nepodarilo získať uspokojivý opis pána Bingleyho. Útočili naňho zo všetkých strán bezočivými otázkami, dôvtipnosťou i nepodloženými dohadmi. On však na ich triky nenaletel, a tak sa museli uspokojiť s informáciami z druhej ruky, od susedy pani Lucasovej. Boli veľmi priaznivé, sirovi Williamovi sa mladý muž nadmieru pozdával. Je vraj očarujúci a nesmierne sympatický. Korunu všetkému nasadila správa, že sa hodlá zúčastniť na najbližšom plese aj s priateľmi. Čo viac si mohli želať? Ak pán Bingley rád tancuje, nič nebráni tomu, aby sa zamiloval, a každá mladá dáma dúfala, že práve ona získa jeho srdce.

„Keby som sa tak dožila toho, že sa jedna z mojich dcér stane paňou Netherfieldu,“ povedala pani Bennetová manželovi, „a ostatné dievčatá sa takisto dobre vydajú. Nič viac by som si nemohla želať.“

O niekoľko dní vrátil pán Bingley návštevu pánovi Bennetovi a strávil s ním asi desať minút v knižnici. Nádejal sa, že sa mu pošťastí stretnúť aj s mladými dámami, o ktorých kráske toľko počul, no musel sa uspokojiť len so spoločnosťou ich otca. Dámy mali o niečo viac šťastia. Mohli pána Bingleyho pozorovať z horného okna. Všimli si, že prišiel na čiernom koni, oblečený v modrom kabátci.

Onedlho nato dostal mladý muž pozvanie na obed. Pani Bennetová už plánovala menu, aby predviedla svoj hostiteľský talent v čo najlepšom svetle, keď prišla odpoveď, ktorá

všetko zmarila. Pán Bingley musel odcestovať do Londýna a nemôže prijať česť, ktorej sa mu pozvaním dostalo. Pani Bennetovú odmietnutie načisto vyviedlo z rovnováhy. Nedočkala si predstaviť, akú záležitosť môže pán Bingley v mesiacte riešiť tak skoro po príchode do Hertfordshiru. Obávala sa, že je prelietavý a ani v Netherfelde sa neusadí natrvalo, ako by sa patrilo. Jej obavy sa trochu zmiernili po tom, čo pani Lucasová vyslovila domnienku, že pán Bingley odcestoval do Londýna, aby dal dohromady veľkú skupinu priateľov, ktorých mienil pozvať na ples. Krátko nato sa rozchýrilo, že príde s dvanástimi dámami a so siedmimi džentlmenmi. Dievčatá spočiatku veľký počet dám sklúčil, no deň pred plesom ich upokojila správa, že namiesto dvanástich ich dorazí iba šesť – jeho päť sestier a jedna sesternica. Napokon prišli iba piati. Pán Bingley, jeho dve sestry, manžel staršej z nich a ešte jeden mladý pán.

Pán Bingley bol vzhľadný mladý muž, vyzeral ako skutočný džentlmen. Mal príjemnú tvár a správal sa pokojne a nenútene. Jeho sestry boli mladé dámy s vyberaným a nesmierne elegantným vystupovaním. Švagor pána Bingleyho, pán Hurst, zďaleka nepôsobil ako džentlmen, zato jeho priateľ, pán Darcy, vzbudil všeobecnú pozornosť urastenou postavou, súmernými črtami a vznešeným držaním tela. Do piatich minút po jeho vstupe do sály sa začalo šuškať o jeho desaťtisícovej ročnej rente. Páni vyhlasovali, že je to chlap, ako sa patrí, a dámy sa zhodli, že je omnoho krajší než pán Bingley. Celú polovicu večera bol pán Darcy stredobodom pozornosti a neskrývaného obdivu, až do chvíle, keď svojím správaním všetkých znechutil a jeho popularita prudko poklesla. Zistilo sa, že je pyšný, povyšuje sa nad ostatnú spoločnosť a nikto mu nestojí za prejav náklonnosti, preto ani rozľahlé pozemky a nehnuteľnosť v Derbyshire nemohli nič zmeniť na tom, že

ho ostatní začali vnímať ako odpudivého a neprijemného človeka, ktorý nesiahá svojmu priateľovi ani po členky.

Pán Bingley sa čoskoro zoznámil so všetkými dôležitými ľuďmi v sále a prejavil sa ako príjemný a zábavný spoločník. Nevynechal jediný tanec, hneval sa, že ples sa končí tak skoro, a sľuboval, že čoskoro usporiada vlastný v netherfieldskom sídle. Také milé vlastnosti hovoria samy za seba. Ako sa len líšil od svojho priateľa! Pán Darcy tancoval iba raz s pani Hurstovou a ešte so slečnou Bingleyovou. Odmietal sa zoznámiť s ktoroukoľvek z ostatných dám. Po zvyšok večera sa zachmúrene prechádzal po sále a občas prehodil slovo s niekým zo svojich priateľov. O jeho charaktere bolo rozhodnuté. Bol to najpyšnejší, najneprijemnejší muž na svete a všetci dúfali, že sa medzi nimi už nikdy neukáže. Najväčšmi ho odsudzovala pani Bennetová. Nepáčilo sa jej jeho celkové správanie, čo ešte viac vyostřila neúcta, ktorú prejavil pán Darcy jednej z jej dcér.

Nedostatok tanečníkov totiž prinútil Elizabeth Bennetovú presedieť dva tance. Pán Darcy sa práve nachádzal neďaleko, a tak nemohla nepočuť jeho rozhovor s pánom Bingleym, ktorý na chvíľu opustil parket a presviedčal priateľa, aby sa pridal k zábave.

„Pod', Darcy,“ vyzval ho, „musíš si zatancovať. Nemôžem sa pozeráť, ako hlúpo tu postávaš.“

„V nijakom prípade! Vieš, že tancujem len s partnerkou, ktorú poznám. V takejto spoločnosti by to bolo neznesiteľné. Tvoje sestry sú zadané a v tejto sále niet ženy, s ktorou tancovať by pre mňa nebolo trestom.“

„Preboha, prečo si tak neznesiteľne priberčivý? Čestné slovo, že som za celý život nestretol toľko príjemných dievčat, koľko ich je tu dnes večer, a niektoré sú naozaj výnimočne pôvabné.“

„Jediná, o ktorej sa to dá povedať, tancuje s tebou,“ odsekol pán Darcy a pozrel na najstaršiu slečnu Bennetovú.

„Ach, najkrajšie stvorenie, aké som kedy poznal. No jedna z jej sestier sedí priamo za tebou. Aj ona je veľmi pekná a, trúfam si povedať, aj príjemná. Dovoľ mi požiadať moju partnerku, nech vás predstaví.“

„Ktorú máš na mysli?“ otočil sa pán Darcy dozadu a pohľad sa mu na okamih stretol s Elizabethiným. Hneď sa však odvrátil a chladne poznamenal: „Celkom ujde, ale nie je taká pekná, že by ma lákalo zoznámiť sa s ňou. Okrem toho, nemám náladu zaoberať sa dievčatami, ktoré ostatní muži prehliadajú. Radšej sa vráť k svojej partnerke a teš sa z jej úsmevov, so mnou len strácaš čas.“

Pán Bingley splnil želanie svojho priateľa. Pán Darcy sa vzdialil a zanechal Elizabeth s nevelmi srdečnými pocitmi voči svojej osobe. Historiku však svojim priateľom opísala veľmi farbisto, pretože mala živú a veselú povahu, ktorá nachádzala potešenie v absurdných situáciách.

Vo všeobecnosti sa dalo povedať, že večer sa pre celú rodinu vydaril. Pani Bennetová si voľkala v pocite, že jej najstaršia dcéra zožala obdiv netherfieldskej spoločnosti. Pán Bingley s ňou tancoval dokonca dvakrát a jeho sestry ju vyznamenali pozornosťou. Jane mala z toho rovnakú radosť ako jej matka, hoci ju prejavovala trochu rezervovanejšie. Elizabeth sa tešila so sestrou. Mary začula, že ju ktosi opísal slečne Bingleyovej ako najvšestrannejšiu dievčinu v okolí, a Catherine s Lydiou mali šťastie, že ani pri jednom tanci nezostali na ocot, a na ničom inom im v súvislosti s plesom nezáležalo.

V takejto povznesenej nálade sa dámy vracali do Longbournu, dediny, kde rodina žila a patrila medzi najväčších obyvateľov. Pán Bennet ešte nespal. S knihou v ruke

strácal pojem o čase a v tomto prípade bol aj veľmi zvedavý, ako dopadol večer, s ktorým sa spájali také veľkolepé očakávaní. Popravde, dúfal, že jeho manželku stretnutie s novým susedom sklame, čoskoro však zistil, že sa stal presný opak. Ešte ani neodložil knihu, keď pani Bennetová vošla do izby a vzrušene štebotala.

„Och, drahý pán Bennet, prežili sme najúžasnejší večer, ples bol nádherný. Škoda, že ste tam s nami neboli. Jane zožala najviac obdivu, všetci jej skladali lichôtky, ako krásne vyzerá. Aj pán Bingley si to myslel a dvakrát ju vyzval do tance! Len si pomyslíte, môj drahý, dvakrát! Bola jediná v sále, ktorá s ním tancovala opakovane. Najprv prišiel po slečnu Lucasovú, čo ma dosť rozladilo, no napokon sa ukázalo, že sa mu vôbec nepáči, ostatne, komu by sa páčila, však... A potom zrazu zbadal Jane, keď šla tancovať. Vyzvedal, kto to je, dal sa predstaviť a požiadal ju o ďalšie dva tance. Potom tancoval so slečnou Kingovou, s Mariou Lucasovou, opäť s Jane, hneď nato s Lizzy a *boulanger*...“

„Preboha, to stačí!“ zvolal pán Bennet netrpezlivo. „Keby mal so mnou aspoň trochu súcitu, nebol by toľko tancoval. Už ani slovo o jeho partnerkách. Radšej si mal vyvrtnúť členok hneď na začiatku!“

„Ach, drahý môj, som ním úplne unesená. Je to výnimočne pekný muž! A jeho sestry sú očarujúce. V živote som nevidela nič elegantnejšie ako ich róby. Povedala by som, že čipka na šatách pani Hurstovej...“

Pán Bennet znova prerušil prúd reči, odmietol počúvať ďalšie podrobnosti o paráde. Jeho manželka musela zmeniť tému, a tak mu pobúrene a s náležitým zveličením opísala pohoršujúce a hrubé správanie pána Darcyho.

„Ale ubezpečujem vás, že Lizzy o nič neprichádza, keď nezodpovedá jeho vkusu, pretože je to odporný a hrozný

muž, ktorému sa nik nezavďačí. Správal sa neznesiteľne povýšenecky a pyšne! Prechádzal sa hore-dole a namýšľal si, že mu niet páru. Vraj nie je dosť pekná, aby si s ňou zatancoval! Mali ste tam byť, môj drahý, hneď by ste ho uzemnili. Neznám toho človeka!“

ŠTVRTÁ KAPITOLA

Keď sa Jane s Elizabeth konečne ocitli samy, staršia z nich, ktorá až doposiaľ šetrila chválospevmi na pána Bingleyho, priznala sestre, ako veľmi ho obdivuje.

„Je presne taký, aký by mal byť mladý muž,“ zasnívala sa, „rozumný, veselej mysle, plný života. Ešte som nepoznala nikoho, kto by pôsobil tak príjemne a nenútene, správval sa absolútne dokonale!“

„A je aj pekný,“ súhlasila Elizabeth, „čo u mladého muža takisto nie je na škodu. Vyzerá to tak, že je bez chyby.“

„Polichotilo mi, keď ma druhýkrát pozval tancovať. Takú poklonu som nečakala.“

„Nečakala? A ja veru áno. V tom je medzi nami rozdiel. Teba vždy prekvapí, keď ti niekto zloží poklonu, mňa nikdy. Čo by mohlo byť prirodzenejšie než to, že pozvanie zopakuje? Istotne si všimol, že si najmenej päťkrát krajšia než ktorákoľvek iná žena v sále. Nepripisovala by som to len jeho galantnosti. Súhlasím, že je veľmi príjemný, a schvaľujem ti ho. Koniec koncov už sa ti páčili aj omnoho hlúpejší muži.“

„Lizzy!“

„Och! Vieš veľmi dobre, že máš sklon myslieť si o každom len to najlepšie. Nikdy ľudí nevidíš v zlom svetle, podľa teba je celý svet stelesnené dobro a láskavosť. Ešte som ťa nepočula povedať o niekom niečo zlé.“

„Nerada vynášam unáhlené súdy, ale vždy hovorím, čo si myslím.“